

**SOPIMUS
BARENTSIN EUROARKTISEN ALUEEN HALLITUSTEN VÄLILLÄ
YHTEISTYÖSTÄ ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISEMISEN, NIIHIN
VARAUTUMISEN JA PELASTUSTOIMINNAN ALALLA**

Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Venäjän federaation ja Ruotsin kuningaskunnan hallitukset, jäljempänä sopimuspuolet, jotka

- panevat merkille vakiintuneen kansainvälisen yhteistyön onnettomuuksien ehkäisemisen, niihin varautumisen ja pelastustoiminnan alalla sekä haluavat edelleen laajentaa yhteistyötä keskinäisen avunannon helpottamiseksi luonnononnettomuuksien tai ihmisen aiheuttamien onnettomuuksien tai muiden onnettomuuksien yhteydessä Barentsin euroarktisella alueella, mukaan lukien hädässä olevien ihmisten auttaminen,

- korostavat, että varhainen ja tehokas ilmoittaminen onnettomuuksista maalla, merellä tai jäällä sekä tehokkaat viestintä- ja päätöksentekokäytännöt ovat olennaisia edellytyksiä sekä avun antamiselle että sen vastaanottamiselle;

- ovat tietoisia jo vakiintuneesta yhteistyöstä etsintä- ja pelastustoiminnassa, jota suoritetaan aluksilta ja ilma-aluksilta, sekä sopimuspuolten kahdenvälisistä sopimuksista tällä alalla;

- ottavat huomioon yleissopimuksen ydinonnettomuuden pikaisesta ilmoittamisesta ja yleissopimuksen avunannosta ydinonnettomuuden tai säteilyhäätötilan yhteydessä, jotka molemmat tehtiin 26 päivänä syyskuuta 1986, sekä sopimuspuolten kahdenväliset sopimukset tällä alalla;

- viittaavat siihen, että pohjoisia alueita käytetään yhä enemmän luonnonvarojen hyödyntämiseen, kuljetuksiin ja muihin taloudellisiin tarkoituksiin sekä tieteellisiin ja muihin tarkoituksiin;

- ottavat huomioon, että pohjoisilla alueilla saattaa tapahtua aiempaa useammin sääilmiöistä johtuvia onnettomuuksia;

- ovat tietoisia siitä, että teknisiä ja muita voimavaroja saatetaan tarvita aiempaa enemmän erilaisten onnettomuuksien hallitsemiseksi;

- ottavat huomioon, että lähimmät sopivat pelastustoiminnan voimavarat saattavat sijaita naapurivaltiossa, ja haluavat kehittää onnettomuuksien varalta

valtakunnanrajat ylittävää suoraa paikallista ja alueellista yhteistyötä Barentsin euroarktisella alueella;

- ottavat huomioon ne edut, joita sopimuspuolet saavat vaihtamalla tietoja ja kokemuksia onnettomuuksien ehkäisemisestä ja hallinnasta sekä niiden vaikutusten rajoittamisesta ja poistamisesta sekä järjestämällä yhteistä koulutusta ja yhteisiä harjoituksia; ja

- haluavat kehittää yhteistyötään kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, kuitenkin vaikuttamatta olemassa oleviin kahden- tai monenvälisiin velvoitteisiin ja sitoumuksiin;

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla Määritelmät

Tässä sopimuksessa seuraavilla käsitteillä on niille jäljempänä annettu merkitys:

Onnettomuus tarkoittaa yhtä tai useampaa usein vaarallista tilannetta, joka johtuu äkillisestä syystä, mukaan lukien sekä pienet että suuret tapahtumat ja onnettomuudet, kuten liikenneonnettomuudet, teollisuusonnettomuudet ja työtaturmat, räjähdykset, tulipalot, sortumat, maanvyörymät, tulvat ja muut ihmisen aiheuttamat onnettomuudet ja luonnononnettomuudet, joka johtaa tai saattaa johtaa henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahinkoon ja joka edellyttää nopeita toimenpiteitä. *Onnettomuus* tarkoittaa myös tilannetta, jossa henkilöitä on hätätilassa tai kadoksissa, ja joka edellyttää toimenpiteitä kuten organisoitua etsintä- ja/tai pelastustoimintaa.

Barentsin euroarktinen alue tarkoittaa maantieteellistä aluetta, johon sisältyvät seuraavat alueelliset poliittiset/hallinnolliset yksiköt:

- Suomessa Lapin ja Oulun läänit
- Norjassa Nordlandin, Tromssan ja Finnmarkin läänit
- Venäjällä Karjalan tasavalta, Komin tasavalta, Arkangelin alue, Murmanskin alue, Nenetsin autonominen alue
- Ruotsissa Norrbottenin ja Västerbottenin läänit.

Toimivaltainen valtion viranomainen tarkoittaa

- Suomessa sisäasiainministeriötä
- Norjassa oikeus- ja poliisiministeriötä
- Venäjällä väestönsuojelun, onnettomuustilanteiden ja luonnononnettomuuksien seurausten torjunnan ministeriötä
- Ruotsissa puolustusministeriötä.

Toimivaltaiset alue- ja paikallisviranomaiset tarkoittavat Barentsin euroarktisen alueen kuntien, kuntayhtymien ja yhdistettyjen paikallishallintoalueiden hallintoelimiä, läänien hallintoelimiä ja aluehallintojen asianomaisia valtion viranomaisia, joilla on toimivalta tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Apua pyytävä sopimuspuoli tarkoittaa sopimuspuolta, joka onnettomuuden tapahduttua pyytää apua.

Apua antava sopimuspuoli tarkoittaa sopimuspuolta, joka onnettomuuden tapahduttua antaa apua.

Kauttakulkuvaltio tarkoittaa valtiota, jonka hallitus on muu sopimuspuoli kuin apua pyytävä tai apua antava sopimuspuoli ja jonka alueen kautta, mukaan lukien ilmatila ja/tai aluevedet, kuljetetaan avustusryhmiä ja pelastustoiminnan voimavaroja.

Pelastustoiminta tai *pelastusoperaatio* tarkoittaa etsintä- ja pelastustoimenpiteitä sekä muita onnettomuuden tapahduttua suoritettavia toimintoja, mukaan lukien hätäapu tai muu avunanto, joihin ryhdytään ihmishenkien pelastamiseksi tai aineellisten vaikutusten ja ympäristövaikutusten rajoittamiseksi tai poistamiseksi.

Avustusryhmä tarkoittaa apua antavan sopimuspuolen järjestäytynyttä asiantuntijaryhmää, joka on määrätty pelastustoimintaan ja toimii yhteisen johdon alaisuudessa.

Onnettomuusalue tarkoittaa Barentsin euroarctisella alueella sijaitsevaa maantieteellistä aluetta, jolla onnettomuus on tapahtunut ja jolla suoritetaan pelastusoperaatio.

Pelastusvoimavarat tai *avustusvoimavarat* tarkoittavat välineitä, tarvikkeita, avustustarvikkeita ja muuta materiaalia sekä palveluja, jotka ovat asianmukaisia ja oikeasuhteisia ja joita katsotaan tarvittavan yksittäisen pelastusoperaation varmistamiseksi.

Yhteinen käsikirja tarkoittaa sekakomitean toimesta laadittua asiakirjaa, johon viitataan 4 artiklassa, ja joka sisältää operatiivisia tietoja onnettomuuksien ehkäisystä, niihin varautumisesta sekä pelastustoiminnasta Barentsin euroarctisella alueella.

2 artikla **Sopimuksen soveltamisala**

Tämä sopimus koskee valtakunnanrajat ylittävää yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemisen, niihin varautumisen ja pelastustoiminnan alalla Barentsin euroarctisella alueella, mukaan lukien yhteiset harjoitukset ja yhteinen koulutus, joiden tavoitteena on parantaa sopimuspuolten kykyä antaa nopeaa ja tehokasta apua pelastustoiminnassa.

Sopimuspuolet kehittävät edelleen toimia ja menetelmiä, jotka tehostavat kansainvälistä yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemisen, niihin varautumisen ja pelastustoiminnan alalla.

3 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten tehtävät

Valtion toimivaltaiset viranomaiset vastaavat tämän sopimuksen soveltamisen hallinnoinnista ja yhteensovittamisesta.

Kunkin valtion toimivaltaiset alue- ja paikallisviranomaiset voivat kansallisen lainsäädäntönsä sekä toimivaltansa ja käytettävissään olevien varojen mukaan sopia tämän sopimuksen mukaisen yhteistyön toteuttamisesta ja kehittämisestä. Nämä viranomaiset vastaavat itse näihin sitoumuksiin perustuvista velvoitteistaan.

4 artikla

Sekakomitea

Sopimuspuolten toimivaltaiset valtion viranomaiset perustavat tämän sopimuksen soveltamista varten sekakomitean ja nimeävät siihen edustajansa. Sekakomitean puheenjohtajuus kiertää sopimuspuolten kesken vuosittain aakkosjärjestyksessä. Sekakomitea kokoontuu vuosittain tai tarpeen mukaan suunnittelemaan ja koordinoimaan yhteistyötä sekä arvioimaan tämän sopimuksen soveltamista.

Sekakomitea muun muassa tekee aloitteita harjoitusten ja yhteisen koulutuksen järjestämiseksi sekä osallistuu niiden suunnitteluun, ajantasaistaa yhteistä käsikirjaa ja järjestää asiantuntijavaihtoa.

5 artikla

Yhteyspisteet ja yhteinen käsikirja

Kukin toimivaltainen valtion viranomainen nimeää yhteyspisteet tämän sopimuksen mukaisen yhteistyön toteuttamiseksi, mukaan lukien ympäri vuorokauden päivystävät yhteyspisteet onnettomuuksista ilmoittamista ja avunpyyntöjen välittämistä varten.

Sopimuspuolet toimittavat toisilleen tiedot toimivaltaisista valtion viranomaisista sekä alue- ja paikallisviranomaisista ja nimetyistä yhteyspisteistä sekä kaikki asiaan liittyvät tiedot, jotka koskevat pelastustoiminnan voimavaroja ja niiden järjestämistä ja käyttöä. Nämä tiedot kootaan yhteiseen käsikirjaan. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen kaikista kyseisten tietojen olennaisista muutoksista sekakomitean välityksellä (ks. 4 artikla edellä).

6 artikla

Onnettomuudesta ilmoittaminen

Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen viipymättä tämän sopimuksen 5 artiklassa määrättyjä kanavia käyttäen sellaisista omilla alueillaan tapahtuneista onnettomuuksista, joilla on tai saattaa olla haitallisia vaikutuksia toisen

sopimuspuolen väestöön tai alueeseen. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot onnettomuuden lajista, luonteesta ja tapahtumapaikasta sekä toimenpiteistä, joihin onnettomuusalueella ja sen ulkopuolella on ryhdytty tai ryhdytään, sekä muista asiaan liittyvistä seikoista. Tarvittavat tiedot toimitetaan myös tilanteen kehittyessä.

Sopimuspuolet voivat ilmoittaa toisilleen onnettomuuksista, jotka aiheuttavat tai joiden uskotaan voivan aiheuttaa laajaa julkista huolta. Sopimuspuoli voi myös pyytää toiselta sopimuspuolelta tietoja onnettomuuksista, joiden tiedetään tai uskotaan tapahtuneen. Tällaisiin pyyntöihin vastaaminen on kuitenkin pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen harkinnassa.

Tämän sopimuksen mukaista ilmoittamista sovelletaan tarpeellisessa laajuudessa ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti kaikkiin onnettomuuksiin.

Lisäksi meri-, ilmailu- sekä ydin- ja säteilyonnettomuuksista ilmoitetaan asiaa koskeviin yleissopimuksiin ja kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvia velvoitteita noudattaen.

7 artikla Keskinäinen avunanto

Onnettomuuden tapahduttua apua tarvitseva sopimuspuoli voi pyytää apua yhdeltä tai useammalta toiselta sopimuspuolelta. Apua pyytävä sopimuspuoli toimittaa apua antavalle sopimuspuolelle yksityiskohtaiset tiedot onnettomuuden tapahtumapaikasta ja -ajasta, luonteesta ja laajuudesta. Apua pyytävä sopimuspuoli toimittaa myös tiedot siitä, minkälaisia avustusryhmiä ja voimavaroja pyydetään.

Kukin sopimuspuoli sitoutuu antamaan sellaista apua, jonka antamisen se arvioi mahdolliseksi. Sopimuspuoli, jolle avunpyyntö on osoitettu, päättää viipymättä, pystyykö se antamaan pyydettyä apua. Se määrittää viipymättä, kuinka laajasti ja millä ehdoilla apua voidaan antaa, ja ilmoittaa siitä apua pyytävälle sopimuspuolelle.

Apua pyytävä sopimuspuoli ilmoittaa apua antavalle sopimuspuolelle, mitkä avustusryhmät ja voimavarat se hyväksyy.

8 artikla Rajanylitysmuodollisuudet

Apua pyytävä sopimuspuoli ja kauttakulkuvaltiot soveltavat apua antavan sopimuspuolen avustusryhmiin ja niiden pelastusvoimavaroihin mahdollisimman yksinkertaisia rajanylitysmuodollisuuksia kansallisen lainsäädäntönsä ja kansainvälisten velvoitteidensa mukaisesti. Tätä varten avustusryhmien on esitettävä apua antavan sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, josta ilmenevät ryhmän tehtävä ja kokoonpano, sekä täydellinen luettelo ryhmän pelastusvoimavaroista.

Jokaisella avustusryhmän jäsenellä on oltava voimassa oleva apua pyytävän sopimuspuolen tai kauttakulkuvaltion edellyttämä matkustusasiakirja. Avustusryhmän jäsenet saavat käyttää virka-asuaan apua pyytävän sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Jos sellaisia valtion henkilöstöä tai sotilashenkilöstöä, ilma-aluksia, aluksia ja ajoneuvoja, joilta vaaditaan erityinen maahantulo- ja maastapoistumislupa, on hyväksytty osallistumaan pelastusoperaatioon apua pyytävän sopimuspuolen alueella, on tämän sopimuspuolen ja kauttakulkuvaltion toimivaltaisen viranomaisen myönnettävä kyseinen lupa. Valtion rajaa ei saa ylittää ennen kuin tarvittava lupa on myönnetty.

9 artikla

Tullit, muut maksut ja verot

Sopimuspuolet soveltavat kansallista lainsäädäntöään ja kansainvälisiä velvoitteitaan, jotka koskevat sopimuspuolten alueille tuotavista, niiden kautta kuljetettavista tai niiltä vietävistä pelastusvoimavaroista kannettavien tullien, muiden maksujen ja verojen kantamatta jättämistä tai niistä vapauttamista.

10 artikla

Avustusryhmien ja avustusvoimavarojen kotiuttaminen

Jolleivät sopimuspuolet muuta sovi, apua antava sopimuspuoli kotiuttaa pelastusoperaation jälkeen apua pyytävän sopimuspuolen alueelta kaikki avustusryhmänsä ja niiden pelastusvoimavarat, lukuun ottamatta loppuun kulutettuja, jaettuja, tuhoutuneita tai kadonneita voimavaroja.

11 artikla

Operatiivinen johtaminen onnettomuusalueella

Apua pyytävän sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset vastaavat operatiivisesta johtamisesta onnettomuusalueella, lukuun ottamatta toisen sopimuspuolen alueella sijaitsevia onnettomuusalueen osia. Apua pyytävän sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset hallinnoivat ja johtavat apua antavien sopimuspuolten avustusryhmien toimintaa. Avustusryhmien jäsenet työskentelevät (palvelevat) apua pyytävän sopimuspuolen alueella apua antavan sopimuspuolen työsuhteita (virkasuhteita) koskevien säädösten mukaisesti.

12 artikla

Avustusryhmien voimavarat ja huolto

Avustusryhmillä on oltava riittävä määrä voimavaroja itsenäiseen toimintaan onnettomuusalueella vähintään 24 tunnin ajaksi. Apua pyytävä sopimuspuoli toimittaa avustusryhmille tarvittaessa lisää pelastusvoimavaroja sekä tarvittavia

huolto- ja muita palveluja. Avustusryhmille järjestetään tarvittaessa myös asianmukainen sairaanhoito, muonitus ja majoitus, jos ja kun sellaista tarvitaan.

13 artikla Kulut

Tämän sopimuksen mukaisista pelastusoperaatioista aiheutuvat kulut korvataan seuraavasti:

Jos apua antava sopimuspuoli niin päättää, apu voidaan antaa maksutta. Muutoin apua pyytävä sopimuspuoli korvaa apua antavalle sopimuspuolelle avunannosta aiheutuneet kulut.

Apua pyytävä sopimuspuoli voi peruuttaa pyyntönsä milloin tahansa. Apua antavalla sopimuspuolella on kuitenkin oikeus saada korvaus jo aiheutuneista kuluista.

Apua antava sopimuspuoli varautuu toimittamaan arvion avunannosta aiheutuvista kuluista apua pyytävälle sopimuspuolelle ennen kuin tämä hyväksyy avun.

Mahdolliset maksut suoritetaan käyttäen olemassa olevia sopimuspuolten välisiä kanavia ja menettelytapoja, jollei asiasta muuta sovita.

14 artikla Vakuutus ja korvaukset

Apua antava sopimuspuoli vakuuttaa kansallisen lainsäädäntönsä edellyttämällä tavalla asianmukaisesti avustusryhmiensä jäsenet ja pelastusoperaatioissa käytettävät avustusvoimavarat (lukuun ottamatta loppuun kulutettavia ja jaettavia voimavaroja). Vakuutuskuluja ei sisällytetä yleisiin kuluvaateisiin.

Kukin sopimuspuoli luopuu kaikista mahdollisista toiseen sopimuspuoleen kohdistuvista korvausvaatimuksista, jotka koskevat sen avustusryhmien jäsenten kuolemaa, vammaa tai muuta terveyshaittaa tai heidän henkilökohtaiselle omaisuudelleen taikka avustusvoimavaroille aiheutunutta vahinkoa, edellyttäen, että kuolema, vamma, terveyshaitta tai vahinko on aiheutunut tahattomasti pelastusoperaation aikana.

Sopimuspuolella on oikeus vaatia toiselta sopimuspuolelta korvausta, jos edellä mainittu asiointi johtuu törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisuudesta.

Jos apua antavan sopimuspuolen avustusryhmän jäsen tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä suorittaessaan tahattomasti aiheuttaa vahinkoa kolmannen osapuolen henkilöstölle tai omaisuudelle apua pyytävän sopimuspuolen valtion alueella, apua pyytävä sopimuspuoli korvaa vahingot sen oman henkilöstön aiheuttamaan vahinkoon sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Apua antava sopimuspuoli hyvittää apua pyytävälle sopimuspuolelle tämän kolmannelle osapuolelle maksaman korvauksen vahingosta, jonka apua antavan sopimuspuolen henkilöstö on aiheuttanut tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella.

15 artikla Tietojen käyttö

Tätä sopimusta sovellettaessa saatuja tietoja voidaan käyttää kunkin sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön sekä kyseisiä valtioita sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti.

16 artikla Kielet

Kaikki tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvä kirjeenvaihto käydään joko englanniksi tai sopimuspuolen virallisella kielellä, jolloin kirjeenvaihtoon liitetään englanninkielinen käännös. Apua pyytävä sopimuspuoli pyrkii pelastusoperaatioiden aikana kaikin mahdollisin keinoin järjestämään avustusryhmille asianmukaisen tulkkauksen.

17 artikla Erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimuspuolten väliset erimielisyydet, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista, ratkaistaan neuvotteluin.

18 artikla Tallettaja

Tämän sopimuksen tallettaja on Ruotsin ulkoasiainministeriö, joka toimittaa sopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen kaikille sopimuspuolille.

19 artikla Loppumääräykset

Tämä sopimus tehdään toistaiseksi, ja se tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun tallettaja on vastaanottanut viimeisen kirjallisen ilmoituksen siitä, että sopimuspuolet ovat toteuttaneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtionsisäiset menettelyt.

Sopimuspuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla asiasta tallettajalle kirjallisesti kuusi kuukautta ennen irtisanomisen aiottua ajankohtaa.

Tehty Moskovassa 11 päivänä joulukuuta 2008

yhtenä suomen-, norjan-, venäjän-, ruotsin- ja englanninkielisenä kappaleena, jonka kaikki tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset. Jos syntyy tulkintaeroja, englanninkielinen teksti on ratkaiseva.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Norjan kuningaskunnan hallituksen puolesta

Venäjän federaation hallituksen puolesta

Ruotsin kuningaskunnan hallituksen puolesta